

ประโยค ป.๓. ๘
แต่ง ไทยเป็นมคอ
สอบ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒

สันตินั้น คือความสงบ เป็นผลสืบมาแต่สหกรณ์ เป็นคุณสมบัติอันจะพึงปรารถนาทั้งทางคดียุติธรรม ๑ ในทางคดียุติธรรม การปกครองตั้งแต่ของชนผู้เป็นอธิบดีแห่งสกุลแห่งคณะ ตลอดถึงแห่งราชอาณาจักร มีสันติเป็นข้อมุ่งหมายอันใหญ่ ๑ คนในสกุลเกิดทะเลาะวิวาทกัน คนในคณะเบียดเบียนทำร้ายกัน ต่างอยู่ไม่เป็นสุข หัวหน้าของสกุลของคณะ จำคิดป้องกันการทะเลาะวิวาทและการเบียดเบียนกันไม่ให้เกิดขึ้น และระงับเหตุเช่นนั้นอันเกิดขึ้นแล้วรักษาการอยู่สงบเป็นนิรันดร์ ๑ ไม่เพียงเท่านั้น เป็นอริกันขึ้นกับสกุลหรือคณะอื่นเป็นต้นว่า ที่อยู่ติดต่อกันหรือมีประโยชน์ร่วมกัน ผลอันพึงปรารถนาจะพึงมีมาแต่ภายนอก หัวหน้าทุกฝ่ายจำทำไมตรี รู้จักมักคุ้นกัน ต่างจึงจักอยู่เป็นสุข ๑ ราชอาณาจักรมีโจรผู้ร้ายทำโจรกรรม ปล้นทรัพย์ ลอบยิงฆาตกรรมชีวิต ทำร้ายร่างกาย ชุกชุมประชาราษฎร์ต้องอยู่ด้วยความหวาดเสียว วางใจในชีวิตร่างกายแลทรัพย์สินสมบัติลงมิได้ ๑ เพราะเหตุนั้น เมื่อพระเจ้ามหาชีวิตราชทรงพระปรารภจะบูชามหาอัญญาพราหมณ์ปุโรหิตจึงกราบทูลขอเพื่อทรงระงับโจรผู้ร้ายเสี้ยนหนามแห่งแผ่นดินให้ราบคาบ ยังพระราชอาณาเขตให้เกษมสงบเป็นเบื้องต้นก่อนแลกราบทูลแนะนำอุบายถวาย พระเจ้ามหาชีวิตราชทรงทำตาม ระงับเสี้ยนหนามแห่งแผ่นดินราบคาบยังประชาราษฎร์ให้อยู่ด้วยความสุขเกษมที่แสดงว่ายังบุตรให้พื่อนอยู่ที่อก อยู่ราวกับไม่ต้องลงลิ้มประดูเรือิน ดังชักมาถวายวิสาขนาแล้วในอธิการแห่งสหกรณ์ แต่นั้น จึงได้ทรงบูชามหาอัญญาสำเร็จด้วยดี ๑ ประชาราษฎร์ยกพระเจ้ามหาสมมติราชผู้เป็นเจ้าปกครอง แลยอมแบ่งผลแห่งการงานของตนถวายเป็นราชพลี ก็เพื่อว่าจะได้ทรงรักษาความสงบแห่งพวกตนที่ไม่อาจทำตามลำพังตนเองได้ ๑ เนื่องจากประเพณีนี้ ท่านผู้ครองอาณาจักรตั้งกฎหมายไว้เพื่อ

ลงโทษผู้ทำผิดและระงับวิวาทเรื่องทรัพย์สินกับรักษาสิทธิแลอิสรภาพของทวยประชา
ตั้งศาลไว้พิจารณาชี้ขาด จัดการรักษาเพื่อป้องกันอุบาทว์ภัยอันตรายแก่ใจร้าย แลจัด
การอย่างอื่นอีก ก็เพื่อรักษาความสงบในภายใน จัดเสนาสะสมศักดิ์ราชทูตทูตภักดิ์
เสียบียงพาหนะแลอื่น ๆ ก็ดี ผู้กโมตรีมีสัญญาต่อกันกับต่างอาณาจักรก็ดี ก็เพื่อ
รักษาความสงบภายนอก ๆ สันติ เป็นผลดีนเค้าที่มุ่งหมายแห่งรัฐประศาสน์ สำเร็จ
ด้วยอำนาจกำลังทรัพย์สินอันพึ่งนับมิได้ ทั้งด้วยสติปัญญาอุตสาหะสามารถแล
สหกรณ์ เป็นกิจอันจะพึงทำก่อนอย่างอื่นทั้งนั้น ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๙
ตัวอย่าง แต่งไทยเป็นมคธ
พ.ศ. ๒๕๕๒

สนธิติ ปเนตถ ๑ สหิ สหกรรมสมุฏจนา โลกโต เจว ชมมโต จ
อิจฉิตพพา ๑ คตถ โลกโต ตาว ๑ กุฬิสสรสฺสปี คมิสรสฺสปี อนุตมโส
รฎฐปาลีณมปี ปสาสโนปาโย สนธิปรายโน โหติ สนธิยา ส่วคตติเยว ๑ ถถ ๑
ยทา กุลาสิโน ชนา อญมณณณ กถนุติปี วิวทนุติปี, คณวาสิโน ชนา
อญมณณณ วิหเจนุติปี ตปฺปจฺจยา น เตสํ สุขสฺวาโส, ตทา กุฬิสฺสเรนปี
คมิสรเรนปี เตสํ อนุปฺปนฺนํ กถาหิณํ อนุปฺปาทาย ปฎิพาหนํ เจว เตสํ
อุปฺปนฺนํ วุปสมนํ จ กาทพพานิ โหนติ นิจฺจณฺจ เตสํ สนธิวาโส รกฺขิตพฺโพ
โหติ ๑ น โข เอกตถกํ กาทพพิกจฺจํ อตฺถิ อญมณณณ อตฺถิเยว ๑ ถถ ๑ อตฺถโน กุเล
วา คณเ ว ปรีชนา อญเณสํ กุเลน วา คณเ ว สทฺธิ สามนฺตจรวาสิโนปี
โหนติ สหกมฺมุนตการิโนปี กทาจิ ปเนเต อสมคฺคา โหนติ กถวิวาทาปฺนนา
ตปฺปจฺจยาปี น เตสํ สุขสฺวาโส, เอวํ เตสํ สพฺเพหิ อีสฺสเรหิ อญมณณณสฺส
เมคฺติ เจว วิสฺสาโส จ ปฺเรตฺรํ กาทพพา โหนติ ๑ คโต สพฺเพสํ สุขสฺวาโส
ภวิสฺสติเยว ๑ อาณาจกฺเกปี กทาจิ สมพฺพุลา โจรา โจริกํ กโรนฺดาปี วิโลปี
กโรนฺดาปี วิจาทํ กโรนฺดาปี อุปจาทํ กโรนฺดาปี วิจรณฺติ, ตปฺปจฺจยา พหุ
ชนา นิจฺจํ อุพฺพิคฺคหทยา โหนติ น จ อตฺถโน กาเย เจว ชีวเเต จ โภเคสุ จ
วิสฺสาสํ อปฺชฺชิตฺถํ สกฺโกนฺติ, เเต โจรา รฎฐปาลีหิ ปฎิกจฺเจว วุปสมตพฺพา
โหนติ ๑ ตสฺมา รณฺโณ มหาวิชิตสฺส มหาอญณณ ชชมานสฺส ปุโรหิต
พฺราหฺมณเ ตํ ปฎิกจฺเจว รฎฐกณฺณกสฺสทิสเ โจเร วุปสมตฺวา อาณกฺเชคฺค
เขมณฺณจิตฺถํ กาทเรคฺคํ ยาจิตฺวา อุปายํ อโรเจสิ ๑ ราชา มหาวิชิต ปุโรหิตสฺส
พฺราหฺมณสฺส ปฎิสฺสคฺวา สพฺพํ อกาสิ ๑ โส เหฏฺฐา สหกรรมาธิการ
วุดตนเชน โจรสฺงขาเต รฎฐกณฺณเก สมุหนิตฺวา "เขมณฺณจิตฺตา ชนปทา อกณฺณกา

อนุปปีทา มนุสสา มุทา โมทมานา อุเร ปุคเต นจเจนตา อปารุคฆรา
มณฺเฒะ วิหรีสูติ อากคนเย เขมภาเว มนุสเส ปติฏฺฐาเปสึ, ตโต สุฏฺฐ
มหายฉณฺ์ นิปฺผาเทสึ ฯ

ยํ ฏฺฐวาสิโน ราชานํ มหาสมฺมคํ ฏฺฐาธิปฏฺฐาเน ปติฏฺฐาเปนฺติ เจว
อตุตโน จ กมฺมมุตผลานึ วิชิตฺวา ตสฺส พลึ กตฺวา เทนฺติ ตํ เตหึ กาคุํ
อสกฺกฺกณฺเฆยฺยสฺส สนฺติรฺกฺขณฺสฺส อตุถาย วิชฺชติ ฯ อิหํ หึ จาริตคํ ปฏฺิจจ
ฏฺฐปาสิโน อนุโตรฺกฺขเจ สนฺติรฺกฺขณฺคฺถาย อปราธินํ ทณฺจกมฺมํ กาคุํ ธนนิทานํ
วิวาทํ วุสเมตฺตุํ ชนानํ อิสฺสรียาทีนึ โคเปตฺตุํ จ นิติปณฺณคฺคฺติโย ปฏฺฐาเปนฺติปิ
อฏฺฐเฏ ตีเรตฺตุํ วินิจฺฉยสาถํ การณฺติปิ โจราทีหึ อุปฺปชฺชมานานึ ภายาทีนึ
ปฏฺฐิพาหิตฺตุํ อารกฺขํ สุตฺตวิหิตํ กโรนฺติปิ ยานึ วา ปนฺณณานึปิ กรณฺียานึ
สํวิทฺหนฺติ พหิรฺกฺขเจ จ สนฺติรฺกฺขณฺคฺถาย จตุรงฺคินึ เสนํ สํวิทฺหนฺติปิ อาวุชานึ
ยฺยทฺรภณฺจานึ สมฺพลาณึ วาหนานึ ยานึ วา ปนฺณณานึ วคฺคฺณึ สํทรนฺติปิ
วิทฺเสหึ สทฺธิ เมคฺคฺติ เจว สจฺจการํ จ กโรนฺติปิ ฯ สา จ สนฺติ
รฺกฺขปฺสาสนฺสฺส อธิปฺเปตคฺคฺโต โหติ อนนฺเกหึ ธเนหึ ปณฺณาย วิริเยน
สามคฺคฺติเยน สหกรณฺเณน จ อภินิปฺผาเทตฺตพฺพา โหติ ตสฺมา หึ สพฺพปจฺมํเขว
กาคฺตพฺพา ฯ